

Із початком повномасштабного вторгнення зріс попит на товари військового призначення – це і зброя, і боєприпаси, і військова амуніція та інші. Як відомо, де попит – там і пропозиція, таким чином з'являється потреба у розширенні виробництва, а отже потрібні нові кадри, отже відбувається навчання та перекваліфікація. Також вітчизняна продукція є дешевшою, ніж закордонна, бо її не потрібно далеко транспортувати, що дає змогу державі заощаджувати певні кошти. Подібний підхід до вирішення ситуації дає змогу розв'язати одразу декілька питань, що стосуються як фінансової міцності підприємств, що виробляють означену продукцію, так й зміцнення оборонного та економічного потенціалу держави.

Отже, виходячи з вищезазначеного та розуміючи актуальність поставлених питань, саме зараз, в умовах воєнної економіки необхідно знаходити оптимальні шляхи покращення фінансового становища, як реальної, так й потенційної спроможності підприємства, аби забезпечити певний рівень фінансування поточної діяльності, саморозвитку та погашення зобов'язань перед власними контрагентами й державою. Зокрема, шляхи покращення фінансових результатів на підприємстві складаються із вивчення ситуації на ринку, попиту на продукцію, з метою зміни спеціалізації та перекваліфікації робітників, розширення виробництва; дослідження руху грошових коштів та розгляду можливостей заощаджувати аби якнайшвидше адаптуватися та утриматися на плаву; розгляду альтернативних шляхів збуту продукції. Успіх фінансової стратегії гарантується за умов, коли теоретичні цілі відповідають реальним можливостям, управління фінансами централізовано, а методи є гнучкими та доцільними по відношенню до обставин, що склалися.

Список використаних джерел:

1. Рудницька О.М., Біленька Я.Р. Шляхи покращення фінансового стану українських підприємств [Електронний ресурс] URL: <https://vlp.com.ua/files/special/19.pdf>
2. Наумов С. Як український бізнес виживає під час війни // Економічна правда. Березень 2023р. [Електронний ресурс] URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2023/03/6/697711/>
3. Кузьменко А. Бізнес у воєнний час: як змінилось законодавство // Економічна правда. Березень 2022р. [Електронний ресурс] URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/03/28/684801/>

АНТИКОРУПЦІЙНІ ЗАХОДИ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ БІЗНЕСУ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Литовченко О. Ю., канд. екон. наук, доцент, Ганічева Д. О., бакалавр, Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова

В кризових умовах, в умовах повномасштабної війни в Україні, коли стрімко перерозподіляється ресурсна база та змінюється ціна факторів виробництва, метою побудови та функціонування системи фінансової безпеки є

захищеність «життєвого простору» суб'єкта від дестабілізуючих факторів, внутрішніх і зовнішніх загроз, без нейтралізації яких унеможлиблюється його функціонування або відбувається погіршення значень основних функціональних параметрів.

Здатність підприємства стабільно розвиватися та здійснювати ефективну господарську діяльність визначається стійкістю його фінансового стану, ефективністю фінансової діяльності, а також здатністю протистояти внутрішнім та зовнішнім негативним факторам, що у цілому характеризують рівень його фінансової захищеності. Для забезпечення стійкого та ефективного економічного розвитку, примноження потенціалу, а також досягнення бажаних результатів фінансово-господарської діяльності підприємству необхідно дбати про належний рівень своєї безпеки, особливо фінансової.

У наукових працях фінансову безпеку розглядають з різних боків, спираючись на такі фактори:

рівень фінансової незалежності (при цьому велике значення має розмір зовнішньої фінансової допомоги з боку міжнародних фінансових інституцій, економічних угруповань, урядів окремих країн, обсяг іноземних інвестицій у національну економіку);

характер фінансово-кредитної політики (як внутрішньої, так і зовнішньої), яку проводить держава;

політичний клімат у країні;

рівень законодавчого забезпечення функціонування фінансової сфери.

Підсумовуючи визначення, що містяться у працях учених, слід зазначити, що універсальне визначення сутності фінансової безпеки охоплює дві позиції:

по-перше, стан захищеності фінансових інтересів на всіх рівнях фінансових відносин;

по-друге, здатність фінансової системи держави забезпечити ефективне функціонування в умовах впливу внутрішніх і зовнішніх загроз.

Однією з найбільш вразливих загроз для економічної, політичної та соціальної сфер діяльності нашої держави на міжнародному рівні визнано корупцію. Натомість, європейські стандарти та вимоги передбачають високий рівень прозорості, ефективного управління та боротьби з корупцією. Саме тому антикорупційний менеджмент в системі безпеко-орієнтованого управління стає дуже важливим у контексті євроінтеграції.

Проведений аналіз дозволяє дійти висновку, що корупційні явища в більшій чи меншій мірі притаманні майже всім країнам ЄС. Однак, спільним для всіх країн з точки зору формування та реалізації антикорупційної політики є те, що вона спрямована на мінімізацію можливостей для здійснення корупційних правопорушень.

Корупція як системна проблема фінансової безпеки чинить негативний вплив на функціонування суб'єктів господарювання та економіку держави у цілому, оскільки пронизує всі ланки фінансової системи та зумовлює значні соціально-економічні, морально-етичні та політико-правові проблеми. Вона гальмує економічний розвиток держави, знижує інвестиційну привабливість суб'єктів господарювання, підвищує рівень фінансової злочинності в

суспільстві. На рівні суб'єктів господарювання корупція знижує рівень ділової репутації підприємств та довіру до державних інститутів, спричиняє зростання підприємницьких витрат у зв'язку з хабарництвом тощо. Окрім того, корупція є однією з ключових загроз фінансовій безпеці України та інструментом у гібридній війні.

Всеукраїнською мережею доброчесності та комплаєнсу (UNIC) досліджено особливості взаємодії держави та бізнесу «Корупційні ризики у діяльності органів влади: погляд бізнесу». Так, дві третини респондентів ідентифікують корупцію як чинник, що перешкоджає веденню бізнесу; 82% представників підприємств вважають, що корупція в Україні є поширеним явищем, 61% – дуже поширеним; 40% респондентів зазначають про наявність підприємств, які знаходяться під патронажем державних службовців та політиків [2]. Отже, дослідження засвідчує глибинний взаємозв'язок між корупцією та поширенням недобросовісної конкуренції

Систематизуючи сучасні підходи, визначимо пріоритетні напрямки у процесі подальшого формування та реалізації антикорупційної політики в Україні з урахуванням євроінтеграційних прагнень та існуючих міжнародних стандартів:

- формування нульової толерантності суспільства до будь-яких проявів корупції;

- діджиталізація та підвищення прозорості публічно-управлінських процесів;

  - посилення всіх видів відповідальності за корупційні правопорушення;

  - активізація діяльності інститутів громадянського суспільства у напрямку протидії корупції;

  - домінування превентивних механізмів в антикорупційній діяльності;

  - політична воля вищого керівництва держави у напрямку запобігання та протидії корупції.

Виходячи з вищезначеного, на нашу думку, ключовими аспектами антикорупційного менеджменту в системі фінансової безпеки на рівні підприємств в умовах євроінтеграції, повинно бути:

- створення антикорупційної політики: розробка та впровадження чіткої антикорупційної політики, що є важливою складовою системи безпеко-орієнтованого управління. Політика повинна визначати зобов'язання, стандарти та процедури для запобігання корупції;

- оцінка ризиків та аудит корупційних загроз: проведення систематичної оцінки ризиків корупції, виявлення слабких місць у системі управління, аудит корупційних загроз дозволять ефективно реагувати на можливі порушення;

- створення євроінтегрованої антикорупційної системи: впровадження стандартів та методик, визначених європейськими організаціями, дозволить створити систему, яка відповідатиме міжнародним вимогам. Навчання персоналу антикорупційним стандартам та процедурам має бути ключовим елементом. Це включає навчання щодо етичної поведінки, виявлення корупційних схем, та правил поведінки в конфлікті інтересів;

розробка ефективних каналів для звернень з приводу корупційних порушень та забезпечення захисту тих, хто виявляє факти корупції, що є важливою для створення безпечного середовища для боротьби з корупцією;

систематичний моніторинг дотримання антикорупційних політик, процедур та ризиків. Регулярна звітність про успішність антикорупційних заходів також є важливою для забезпечення відкритості та відповідальності;

співпраця з антикорупційними організаціями та іншими партнерами сприяє обміну досвідом та використанню найкращих практик у сфері антикорупції;

використання сучасних технологій, таких як аналітика даних, штучний інтелект та блокчейн, може полегшити виявлення та запобігання корупційним порушенням.

Отже, система управління фінансовою безпекою суб'єктів підприємства залежить від багатьох взаємопов'язаних елементів, що її забезпечують, та які утворюють єдину функціональну цілісність, призначену для встановлення та підтримки оптимального рівня фінансової безпеки. Від злагодженості взаємодії даних елементів значною мірою залежать успішність і ефективність функціонування системи управління фінансовою безпекою підприємства. Одним з найважливіших елементів такої системи є впровадження ефективної антикорупційної політики на підприємствах, що дасть змогу протидіяти корупційним ризикам, зменшувати витрати та негативні наслідки від корупції, забезпечить належний рівень довіри в ділових відносинах.

Список використаних джерел:

1. Звіт Всеукраїнської мережі доброчесності та комплаєнсу (UNIC) «Корупційні ризики у діяльності органів влади: погляд бізнесу», 2018. URL: <https://unic.org.ua/news/corruption-risks-in-the-government-work-business-point-of-view-90/> (дата звернення: 11.10.2023).

2. Кіпчарська Я. М. Економічна безпека підприємства: суть, зміст, складові її забезпечення. Наукові записки. 2013. № 2 (43). С. 63–72.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МЕХАНІЗМУ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

*Литовченко О. Ю., канд. екон. наук, доцент, Ключова А. С., бакалавр,
Харківський національний університет міського господарства
імені О. М. Бекетова*

В умовах повномасштабної війни в Україні, коли стрімко перерозподіляється ресурсна база та змінюється ціна факторів виробництва, метою будь-якого підприємства стає захищеність «життєвого простору» від дестабілізуючих факторів, внутрішніх і зовнішніх загроз, без нейтралізації яких унеможлиблюється його функціонування або відбувається погіршення значень основних функціональних параметрів. Таким чином, в сучасних умовах, що